

„Soča“

izhaja vsak petek o polne in volja s priloga „Primorac“ in „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto gld. 4-40,
pol leta 2-20,
četrt leta 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delaveem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglase pri upravnistvu.

„Primorac“ izhaja vsakih 14 dni ob enem z neravnini (nepat) „Sočnimi“ številkami.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izidejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Oznanila

in „poslanice“ plačujejo se za št. 1000
peli-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 kraj
7 „ „ „ 2 „ „ „ 1 Kreuz
6 „ „ „ 3 „ „ „

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Namski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčiču nasproti vol. vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Falara po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se urednistvu, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Soče“. — Neplačanih pismen urednistvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Urednistvo in upravnistvo je v Marzinjevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

Vprašanje

poslanca Alfreda Coroninija in tovarišev na Visoko ces. kr. vlado.

S pokneženo grofijo Gorisko in Gradsko ravnalo se je do zdaj z ozirom na grajenje železnice v primeri z drugimi kronovinami v monarhiji huje ko s pastorko.

Še le po preteku tri in tridesetih let dobila je dežela novo, ali z ozirom na njeno daljavo le malo železnico, ko je v preteklem letu državni zbor dovolil napravo železniške proge Tržič - Červinjan.

Dasi uboga, vendar je vsa dežela za to železnico zvezo znamenito svoto žrtvovala in osobito slovenski deželni poslanci so se v to odločili še le po resnem preudarku in v nadi, da e. kr. vlada in zastopniki italijanskega dela te dežele, katerim činiteljem se je zdelo železnica v furlanski nižavi tako nujna in potrebna, nekako odkodujejo z napravo krajne železnice v vipavski dolini ostali del dežele.

V to svrhu je deželni zbor za namenjeno železnico Gorica - Ajdovščina dovolil 100.000 gld. za nakup glavnih delnic, za merjenje in za dolični načrt pa 6000 gld. Preteklo poletje je tudi komisija razgledovala po podjetniku Drossi-ju zmerjeno črto, ko je glavno nadzornistvo e. kr. državnih železnice tudi pretesovalo načrte. Glede na velike koristi, koje bi donasala železniška zveza po vipavski dolini, ki se odlikuje z bogatimi pridelki kmetijstva in gospodarstva in ki ima obrtnih podjetij, njej in goriskemu mestu, glede nadalje strategično važnost zveze južne železnične postaje logaške ali postojnske po kaki notranji železniški črti z Gorico za vojaško upravo; glede slednje na to, da se je neki obče znani stranki že večkrat posrečilo, marsikak lep železniški načrt, ki bi bil tej deželi mnogo koristil, iz nepatrijotičnih nagibov zaprečiti, ter da bi se jej ulegnilo zopet posrečiti, tudi to gorečo željo velikega dela našega prebivalstva — uiniti;

drzneje si podpisani, koje vzuenirja to, da ta velevažna zadeva, kakor se zdi, prav nič ne napreduje, vprašati visoko e. kr. vlado:

„Ali je voljna visoka vlada tej ali jednaki železniški zvezi v vipavski dolini nakloniti svojo podporo, in če je voljna, ali misli kmalu rešiti to velevažno zadevo?“

V Gorici, 30. januarja 1894.

Alfred grof Coronini l. r.
Dr. Al. Rojke l. r.
Dr. A. Gregorčič l. r.
R. Mahorčič l. r.
Andr. Kocjančič l. r.
Dr. Jos. vitez Tonkli l. r.
Nikolaj Tonkli l. r.
Čerin l. r.
Dr. Andr. Lisjak l. r.

Podlistek.

Muzejsko društvo za Kranjsko in njegova izvestja.

Več let se že nahaja v Ljubljani tako zvano „Muzejsko društvo“ (Musealverein), ktero je pa sprva le životarilo. Še le leta 1888. se je prebudilo iz dolgega spanja ter začelo z vspehom delovati. Prve publikacije tega društva so prišle na dan leta 1866., potem pa nič več do 1889. V tem letu je izšel drugi letnik rečenega društva, ktero je prinesel mnogo važnih razprav za zgodovino in prirodopis kranjske dežele. Nič manj važen je tretji letnik rečenega društva, ktero je izšel leta 1890. Vsi ti letniki so bili pisani v nemščini, tedaj v tujem jeziku. To je bil kolikor vzrok, da se je sprva število udov le počasi množilo. Leta 1889. je imelo društvo le 76 članov.

Nov korak je napravilo društvo leta 1891., ko je začelo razum nemško pisanih „Mittheilung“ izdajati v slovenskem jeziku pisana „Izvestja“. Da je društvo s tem

Važna zahteva.

Pri zadnjem obnem zboru političnega društva „Sloga“ prišla je v razgovor tudi potreba slovenske obrtne sole, kakoršno imajo v Gorici Italijani. Odbor je začel resno misliti na to, da bi se taka sola ustanovila, in je pretekli teden podal deželni zboru naslednje prošnje:

Visoki deželni zbor!

Vsakdanja skušnja potrjuje izrek, da nevednost je najdražja reč v deželi. Zato si prizadeva vsak, komur je blaginja naroda na sreč, poskrbeti na kolikor mogoče koristnega pouka. Tega načela drži se tudi podpisano društvo, katero — branec in varujoč koristi goriskih Slovencev — si je stelo v dolžnost, zasnovati z radodarnimi doneski dobrotnikov ljudsko solo za slovenske otroke mestne občine goriske, ko so tisti, katere veže deželna in državna postava, skrbeti za šolski pouk naših otrok, ne le zanemarjati to svojo dolžnost, marveč naravnost upirali se, izpolniti jo, ko so bili v to pozvani.

Ali s poukom v ljudski soli ni še dosegljivi človek onega znanja, ki bi ga sposobnega storilo, da bi se z uspehom posvetil trgovskemu ali obrtnemu stanu, ki je v meslih to, kar je kmečki stan na deželi. Ako se hoče deček primerno pripraviti za trgovino ali obrtnjo, mora obiskovati še nekaj let vsaj kako obrtno nadaljevalno solo, ki ga usposobi za uspešno delo v njegovem stanu.

Tega prepričanja je bil gotovo tudi visoki deželni zbor goriski, ko je s sklepom z dne 22. dec. 1885. dovolil poselnemu kuratoriju letno podporo 1000 gld. za obrtno nadaljevalno solo v Gorici.

Iz pogojev, ki so bili dodani onemu sklepu, je razvidno, da visoki deželni zbor je nameraval, naj se podeljuje obrtno-nadaljevalni pouk dečkom, ki bi se zanj oglašili, brez razlike narodnosti.

V resnici pa podeljuje sola, ki se podeljuje z deželnimi novci, torej z doneski slovenskih in italijanskih davkoplačevalcev, pouk le takim dečkom, ki so zmožni italijanskega jezika, med tem ko se oni, ki ne umejo tega jezika, ne morejo udeleževati prepotrebne pouka.

Kuratorij one sole ni pokazal do zdaj niti najmanjša volje, da bi hotel oskrbeti za slovenske dečke paralelke s slovenskim učenim jezikom. Z ozirom na to, kako se večina njegovih članov vede nasproti naprošeni slovenski ljudski soli v Gorici, ni pričakovati, da bi hotel kedaj to storiti. Javne oblasti pa tudi ni, ki bi mogla kuratorij v to prisiliti.

Ako se hoče torej izvršiti namen, katerega je izrazil visoki deželni zbor s svojim

korakom nastopilo pravo pot, kaže nam to, da se je število članov začelo množiti. Leta 1891. jih je bilo le 159, leta 1893. pa 255 in razum teh se 77 naročnikov, ktero so plačevali samo slovenski pisana „Izvestja“, tedaj skupaj 332, od kterih je pa bilo komaj kakih 60 Nemcev. V dveh letih, odkar izhajajo tudi v slovenskem jeziku pisana „Izvestja“, podvojilo se je število naročnikov (vsaj za „Izvestja“). V preteklem letu so začela „Izvestja“ izhajati v dvomesečnih sešitkih. Urejuje jih deželni arhivar Anton Koblar.

Med pisatelji, ki pošiljajo svoje razprave v „Izvestja“, je najprirednejši ravno kar imenovani A. Koblar. Njegove „Drobtinice iz furlanskih arhivov“ so natisnene v prvem, drugem in tretjem letniku „Izvestij“. Iz njegovega peresa so spisi „O človeški kugi na Kranjskem“ in „Loško gosposstvo frizinskih škofov“ v prvem letniku „Izvestij“, potem „Pasijonske igre na Kranjskem“ in dva krajša za-

sklepom z dne 22. dec. 1885., ne preostaja drugo, nego da kdo — če tudi niti posebe poklican, niti poslavno siljen — prevzame prostovoljno nalogo, katero bi moral izvršiti z gore omenjeni kuratorij nasproti slovenskim učencem trgovskega in obrtnega stanu v deželi.

Podpisano društvo, katero meni, da ima potrebnih prostorov za to, in katero je s svojo ljudsko solo pokazalo, da ima tudi v šolskih zadevah srečno roko, bi rado prevzelo to nalogo, toda le s pogojem, da mu visoki deželni zbor nakloni podporo, kakoršno dobiva italijanska nadaljevalna obrtna sola, kajti s svojimi pičlimi dohodki bi ne moglo vzdrževati take sole.

Da pa visoki deželni zbor ne pride v nevarnost, da bi se naprošena podpora ne porabila v označeni namen, naj določi vse one previdnosti ali karte, ki se mu zdijo potrebne, da se podpora v resnici za to porabi, za kar se prosi, n. pr. da se začne izplačevati se le ko se sola odpre, da se ho izplačevala v mesečnih postopitnih obrokih itd. Z ozirom na to:

da slovenski obrtniki potrebujejo pouka in da imajo pravico do deželne podpore prav tako kakor italijanski;

da sedanja obrtno-nadaljevalna sola v Gorici je dečkom, ki niso zmožni ital. jezika, nedostopna;

da kuratorij te sole ne kaže volje, ustanoviti paralelke za slovenske dečke, in da nikdo ga ne more k temu siliti;

da društvo „Sloga“ deluje s prav dobrim uspehom že več let na šolskem polju; ter da je pripravljeno podvreči se onim previdnostim, katere bi visoki deželni zbor smatral kot potrebne, da se ho naprošena podpora obračala v svoj namen;

prosi podpisano društvo:

naj bi mu visoki deželni zbor dovolil podporo, enako oni, katero dobiva italijanska obrtna sola v Gorici, da ustanovi in da ho vzdrževalo obrtno nadaljevalno solo s slovenskim učenim jezikom v mestu goriskem.

V Gorici 25. jan. 1894.

Za slov. nar. pol. društvo „Sloga“.

Dr. A. Gregorčič,
predsednik.

A. Gabršček,
tajnik.

Prepričani smo, da vsi slovenski poslanci bodo kakor jeden mož glasovali za prošeno podporo. Nadejamo se pa, da se tudi med italijanskimi poslanci dobé možje, ki bodo umeli, da slovenska obrtna sola v Gorici je če ne bolj vsaj prav tako potrebna, kakor italijanska, kajti večina obrtnih učencev v našem mestu je vendarle slovenska. — Ako hudo nasprotni tej podpori, pokažejo s tem, da s slovenskim narodom ne marajo živeti v

piska v drugem letniku, ter več razprav in zapiskov v tretjem letniku, kakor „Donesek k zgodovini pošte na Kranjskem“, „Bojina Krajina in zmaga pri Sisku pred 300 leti“, „Gesta čez Ljubelj in ljubeljski piramidi“.

Drug zgodovinar, ktero je spisal za slovenska „Izvestja“ in tudi za nemške Mittheilunge več sestavkov, je profesor Simon Rutar. Izmed njegovih spisov naj omenim „Sv. Križ vipaski“, v kterem opisuje v drugem letniku „Izvestij“ zgodovino tega kraja. Ta in še nekateri drugi sestavki nam kažejo, da se v „Izvestja“ ne sprejemajo samo opisi o kranjski, temuč sploh o slovenski zgodovini. V tretjem letniku nemških „Mittheilung“ se nahajajo nekateri drugi Rutarjevi opisi, ktero se tudi nanašajo na zgodovino goriske ali pa sploh primorske dežele. Ti spisi so: „Krajs mittelalterliche Handelsbeziehungen von den Städten an der adriatischen Küste“, potem „Kämpfe krain. Adeliger gegen die Venetianer in Istrien“, dalje

miru, marveč da mu napovedujejo boj pri vsaki možni priliki. Glasovanje proti prošeni podpori za neobhodno potrebno solo ne bomo mogli smatrati drugače nego nestrpnost zagrozenost proti vsemu, kar je slovensko. Nadejamo se pa, da se gospodje prej desetkrat premislijo, predno dajo vsemu slovenskemu narodu tako sprječevalo o svojih notranjih čustvih nasproti njegovim najbolj opravičenim zahtevam.

Razsodba o „Danici“.

Dopis iz Ljubljane.

Dve razsodbi vzbujate pozornost in neko vznemirjenje kranjskih Slovencev. Prva je razsodba upravnega sodišča o uletenih naplilih v Ljubljani. O tej razsodbi smo že govorili. Utemeljevanje te razsodbe je nas obče razveselilo. Druga je pa z razsodbo o društvu „Danica“. Neugodni izid te pravde ni tolecega pomena, da bi mogli reči, da sega buš daleč v naše narodno življenje. Tudi razsodba ni taka, da bi jo poznavatelji naše ustave bili drugačno pričakovali. Rekli bi skoraj, da niti pritožitelji niso se nadejali ugodnega izida in so se pritožili iz vse drugih uzrokov.

Stvar je taka le. Nekateri slovenski dijaki, ki se niso mogli sporazumeti s svojimi tovariši, so izstopili iz „Slovenije“ in sklenili osnovati svoje društvo: mej njimi je pa bilo nekaj tavih, katerih menda „Slovenija“ mej sabo trpeti ni mogla. Novo društvo se je postavilo na katoliško podlago, ker se je nadejalo tako lažje dobiti kako podporo od gotove strani. Potrebe za tako društvo ni bilo nobene. Če se osnuje, o čemer tudi sedaj ne dvomimo, zanese se naš narodni razkol tudi mej mladino.

Večkrat se slisijo pritožbe, da se mladina preveč meša v politiko. Temu pritrjujemo tudi mi. Dijak, tudi visokošolski, naj nikar ne politikuje, temuč v prvi vrsti naj se pripravlja za svoj bodoči poklic. Nič pa bolj ne vleče dijakov v politiko, ako mej njimi razsirjajo časopise, kakršni je „Rimski Katolik“, ki v nekem oziru zavzemljejo v politiki neko skrajno stališče. Novo društvo „Danica“ bi le bilo pospeševalo to politikovanje, ki se z „Rimskim Katolikom“ začinja. Kakor hitro bi bili mej dijaki dve nasprotni društvi, bi se mej njimi začinjalo nasprotstvo in strastni prepiri. Vsakega društva se polasti kak političen tok in tako dijaki zapravljajo dragi čas in se ne uče. Mi tukaj le toliko rečemo, da najbolje dela za mladino tisti, ki pospešuje slogo mej njo in jo po moči odteguje od našega političnega delovanja.

„Gutenegg (Gutenich) am Tschitscherboden, ter „Newhaus-Castellauovo am Karste“.

Nekoliko krajših spisov, ktero so v doliki z zgodovino Goriskega, poslal je v „Izvestja“ župnik M. Sila, kakor „Kraški podložniki rožaskega samostana leta 1060.“, „Rodbine Pelazzi, Strassoldo in Coronini“, „Škocijan in Divača na Krasi“.

Našel bi lahko še celo vrsto drugih pisateljev, ktero so poslali dalje ali krajše sestavke zgodovinske ali pa prirodopisne vsebine rečenemu društvu, da jih je potem spravilo na dan v slovenskem ali pa v nemškem delu svojih publikacij. Imenujem naj tu Seidlov sestavek „Über das Klima des Karstes“ v tretjem letniku nemških „Mittheilung“ in pa njegovo obsirno razpravo „Das Klima von Krain“ v četrtem, potem in šestem letniku nemških Mittheilung. V tej razpravi je mnogo gradiva, ktero se nanaša na podnebne razmere Goriskega. — Profesor Wallner je spisal v petem letniku nemških „Mittheilung“ razpravo

Da bi pa društvo „Danica“ res kaj koristilo katoliški zavesti, mi jako dvomimo. Tudi tako imenovano nemško katoliško društvo ne goji baš najboljšega sadu. Začetek tim društvom je največ v protisemitizmu in prouzročilo so že mnogo pretepev mej dijaki. Sploh moramo reči, da se dijaštvo s temi društvi ni povzdignilo. Sicer ne rečemo, da so morda le katoliška društva dijaška društva, ki prouzročujejo pretepe. To ne. Jedenkrat prouzroče pretepe ti, drugi pot zopet oni. Pri Nemcih pa razpori mej dijaki niso tako škodljivi, ker jim ne manjka intelligence in ne pride na to, če se nekoliko dijakov pogubi vsled politikanja. Sploh se povsod opazuje slab nasledek, če dijaki začno politikovati. Tudi pri naših severnih bratih Čehih ne manjka taci pritožb.

Pa povrnimo se k stvari. Namestništvo doleneavstrijsko ni potrdilo pravil novemu društvu, ker mu je poslovni jezik slovenski. Rekurz proti tej odločbi na ministerstvo ni nič pomagal in snovatelji novega društva so se obrnili do državnega sodišča. V pritožbi so se ozirali na član XIX. državnih osnovnih zakonov o občni pravici državljanov. Ta član zares priznava narodno enakopravnost ali le v deželi navadnim jezikom. Slovencev je v primeri k prebivalstvu na Dunaji tako malo, da se o slovenskem jeziku govoriti ne more.

Res je marsikoga osupnilo, da je baš sedanja vlada začela o tej stvari tako strogo postopati, ko je vendar na Dunaji več nemških društev in vlada jim ne dela nobene ovire. Temu je povod to, da povsod zasleduje nekaj reakcijaren duh. Sploh se opaza, da raznovrstnim društvom vedno strožje na prste stopajo, sploh se čuti neko teženje po tem, da bi zadušili vsako svobodno gibanje. Poleg tega je pa omeniti, da pred petnajstimi leti dijaškim društvom niso pripisovali taksnega pomena kakor sedaj. Vlada sploh ni mislila, da bi se morala ta društva strogo nadzorovati. Zadnja leta se je pa marsikaj pripetilo, kar dijaškim društvom ni pridobilo zaupanja. Reči moramo, da slovenski dijaki do sedaj niso prestopili postavnih mej, ali vlada misli tudi na bodoče.

Sicer so pa gospodje, ki se danes tako naudušujejo za „Danico“, tudi sami baš pripomogli, da je vlada tudi novosnovajočemu društvu nekako nezaupna. Vsakdo ve, da Slovenci veljamo na Dunaju za nekake rusofile. Veliko so k temu pripomogli naši konservativci, ki so v svoji gorečnosti večkrat sumničili avstrijski patrijotizem njih nasprotne slovenske stranke. Pomislili pa niso, da le sebi škodujejo, ker vlada ne dela velike razlike mej konservativnim in naprednim Slovincem, izmišlji kadar izkoriščajo naš narodni razkol proti slovenstvu sploh.

Sicer je pa izid te stvari nekako spridevalo za vpliv našim konservativcem na Dunaji. Mi vemo, da na državno sodišče niso mogli in smeli uplivati, ker za sodišče bi morali biti merodajni zakoni. Pri vladi bi pač bili lahko kaj opravili, ko bi bil njih upliv zares tako velik, kakor večkrat trdijo. Zares ne vemo, čemu podpirajo vlado, ko celo v taki stvari ničesar opraviti niso mogli. Državno sodišče bi pa pred dvajsetimi leti bilo ravno tako razsodilo kakor je letos, samo da ni prišlo v podoben položaj, ker je vladno postopanje bilo drugačno.

Sedaj nastane uprašanje, kakšne posledice

„Krain und das Küstenland zu Beginne des österreichischen Erbfolgekrieges“.

Ker je tedaj več sestavkov o gorški zgodovini in podnebu v „Izvestjah“ in tudi v Mittheilungah, bilo bi pričakovati, da bodo vsaj nekateri prebivalci Goriskega podpirali s svojimi doneski izdavanje spisov Muzejskega društva. Poglejmo, koliko članov ima rečeno društvo po Goriskem in sploh po Primorskem. Odgovor na to je kratek. Po vsem Primorskem jih je pet, izmed kterih biva eden v Trstu, eden v Repentabru, trije so pa v Gorici, namreč študijska knjižnica in pa še dva člana, ktera pa po svojem rojstvenem kraju nista Goričana, ampak Kranjca. Želeti bi bilo, da bi tudi z Goriskega in sploh s Primorskega pristopali k Muzejskemu društvu taki ljudje, kterim je nekoliko mar domača zgodovina. Vsaj letnina ni tako ogromna. Kdor hoče dobivati slovenske in nemške publikacije, plačevati mora na leto po 3 gl., v slovenskem jeziku pisana „Izvestja“ stanejo na leto 2 gl.

K. O. S.

dice bode imela ta razsodba. Društvo se o snuje v kljub tej razsodbi, samo, da bode imelo nemški občevalni jezik. V drugih slučajih pa tako ta razsodba za nas Slovence na Dunaji se ne bode uporabila, ker v prestolnici mnogo društev ne bomo snovali. Za mesta v meševitih pokrajinah pa ta razprava itak ne more veljati.

Najprej bi jo poskusili kako izkoristiti v Celovcu, ker o utemeljevanju razsodbe državnega sodišča govori le o razmerah na Dunaju ne pa na Dolenjem Avstrijskem sploh. V Celovcu narodno razmerje za Slovence ni poseben ugodno, ali razmere so pa vendar bistveno drugačne, ker je v okolici obilen slovenski živelj in to se bode moralo jemati v poštev.

Kaj pa Dunaj? Mari ga hočemo pustiti, da bode o njem svojevoljno postopali Nemci. Dunaj je glavno mesto mnogojezične Avstrije. Tja se steka tudi mnogo slovanskega denarja, povzdignil se ni samo z nemško močjo. Na Dunaji je pa tudi mnogosteven slovanski živelj. Treba je, da se ta živelj pokaže tudi pri ljudskem popisovanju. Prvo dolžnost imajo Čehi, katerih je največ. Dobro bi celo bilo, ko bi drugi Slovani večji češčine, zapisali češki občevalni jezik, da se v impozantnejem številu pokaže češki živelj, potem ne bode več težko prisiliti, da se češčini prizna na Dunaju značaj deželne jezika in konec bode nemškemu značaju prvostolice ob modrem Dunavu.

Primorske razmere.

Govor poslanca V. Spinčiča v 225. seji drž. zbora dne 15. decembra l. l.]

(Dalje.)

Dne 18. avgusta 1893 odšlo je več mladeničev iz Trsta na neko goro mej Avstrijo in Italijo, da jim ni bilo treba udeležiti se slavnosti s podaniki iz sosednje kraljevine. Karakteristično je tudi to le, kar se je že mnogokrat zgodilo; v nekem primorskem mestu bilo je gledališče na imendan cesarja ali cesarice tako prazno, da je letos politični šef prosil slovenske meščane, naj gredo k italijanskim prestavam, da bi potem mogel sporočiti, da je bilo gledališče jako obiskano. (Veselo!) V neki slovenski občini, o kateri se je zadnji čas jako mnogo govorilo, praznoval se je dne 18. avgusta 1893 cesarjev rojstni dan, klicalo se je „Živio cesar“ in pela avstrijska himna. Na to so nekateri pristaši italijanske stranke odgovarjali z „Evviva il nostro re“ in pri pevanju cesarske pesmi upili najoslednejše besede. (Čujte! Čujte!) To se je c. kr. oblastvom uradoma naznanilo. Kolikor se vé, se niti preiskava ni začela. (Čujte! Čujte!)

Od c. kr. vlade podpirani list „Il Mattino“, kateri sem že prej imenoval, je klice „Evviva il nostro re“ spoznal za umestne, gledé ostudnih besed, izrečenih pri prepevanju cesarski pesmi, pa je list rekel, da niso veljale cesarki pesmi ampak Slovincem. In tako je bilo s to stvarjo pri kraju.

Čujte, kaj se je letos dne 18. avgusta primerilo v nekem hrvaškem mestecu. Na lepi liburniški obali, katero bi c. kr. vlada potem še tako rada poitalijančila, in kjer sem pred kakimi desetimi leti govoril z nekim odločno italijanski mislečim možem, ki

Spomin na prijatelja.

(Spisala B. B.)

Raš danes so tri leta, odkar je njegov blagi duh vzpel se do nebeskih višin, odkar se je ločil od nas z upanjem snidenja na boljšem kraju. Ti ubogi Valentin, mislim si, ko ob tej priliki premišljujem njegovo življenje.

Rodom Štajerc, učiteljeval je po dovršenih naukih ob bregu sinje Adrije. Svojim učencem in učenkam bil je drugi oče. Za našo mladino skrbel je neumorno. — S kaplanom istega kraja bila sta si iskrena prijatelja; ker je pa pri vsakem kaplanu bivala tudi sestra njegova, zala Marija, sprjaznil se je Valentin tudi z njo. In povodom prijateljstva vnela se je v njegovi duši prava idealna ljubezen do Marije; da, ljubil jo je z vso gorečnostjo svoje duše. A tudi ona ljubila je svojega Valentina. Tako jima je poteklo celo leto v rajskem hrepenenju, do onega zaželenega časa, ko ju brat duhovnik združi v nerazvečljive zvezo sv. zakona. Da bi se Marija za ta važen korak dovoljno pripravila, zapustila je brata in blagega Valentina za nekoliko časa in podala se na dom k svojim staršim. Ali tu je

mi je rekel, da je jezik njegovega srca hrvaščina, jezik kruha pa italijanščina. Tam je zadnjih deset let zapostavljane Hrvatov od strani c. kr. vlade tako napredovalo, da se je letos že sledeče zgodilo. Nekdo je vprašal mladega moža, učiteljskega pripravnika, prisedega iz sole tega mesteca, ali ne gre k masi. I ta je odgovoril: Ne, k masi za cesarja ne grem; če bi bila masa za Garibaldija, za Umberta in za kraljico Margarito, potem bi šel. (Čujte! Čujte!)

V teh zadnjih letih so bili otroci v tem mestecu tako vzgojeni, da so prav pogostoma, skoro vsak dan, klicali „Evviva l' Italia! Evviva Umberto!“

Mladenec, katerega sem prej omenil, dobil je podporo, kakor sem čital, od deželne odbora isterskega, ki sicer slovanskim učiteljskim pripravnikom in pripravnicam nikake podpore ne daje in takisto tudi od društva „Lega nazionale“.

Dne 19. avgusta 1893 dopoldne, torej dan po cesarjevem rojstnem dnevu, zaprli so v Trstu 25letnega farmaceuta Erminija Nierdorkornia, rojenega Gorčana. Kol uzrok temu se je navedlo razširjanje revolucionarnih spisov. „Il Piccolo“ prinesel je dotično poročilo, torej smem tudi jaz to stvar omeniti. Mladi mož se je bavil s kemijo, da bi jo porabil v politične svrhe, — najbrž za izdelovanje petard. Zanimivo je tudi to, da je neki c. in kr. poročnik v rezervi tega mladega moža že leta 1888, ovačil radi iredentističnih činov. Vrsila se je pri njem hišna preiskava a našlo se ni nič, ker je bil že prej o preiskavi obveščen. (Čujte! Čujte!) On je bil oproščen, častnik pa radi žaljenja časti v prvi instanci obsojen. Da v Italiji — navesti hočem nekatere izreke o iredentih — sploh obstoji stranka, ki se imenuje Italia iredenta in da ima svoje privržence tudi v južnih provincijah monarhije, dokazalo se je v procesu, vršivšem se dne 17. in 18. decembra 1891 na Dunaji. To se je naravnost priznalo, in sicer ni tega priznal samo državni pravdnik, ampak tudi zagovornik. Zatoženci so bili oproščeni, ker se jim ni moglo dokazati, da so zvezuje listov te stranke dobivali z njihovo vednostjo.

„Javna tajnost je“, pisal je neki drugi list, „in nikomur v Avstriji ne znana, da je v Trstu stranka, ki bi — na pol prikrito, na pol odkrito — rada postavila na Krasu zelenobelo-rudeče mejne kolice.“ („Neue Freie Presse“, z dne 16. aprila 1893)

Pri kazenski razpravi, vršivši se pred Graskimi porotniki dne 27. aprila 1893 proti trem Italijanom iz Trsta, rekel je Tržaški državni pravdnik Taddei v dotični zatožnici, ... (Nemir in klici: Končajte!)

Podpredsednik dr. Kathrein: Prosim mir!

Posl. Spinčič: Citiram, da bi se mi ne reklo, da govorim to, kar mi pride na pamet.

Podpredsednik dr. Kathrein: Prosim, gospod poslanec, nadaljujte.

Poslanec Spinčič: Drž. pravdnik je rekel, da nekatere osebe — citiram — zadnja leta v Trstu uprizarjajo demonstracije, katerim je namen združitev Primorske s kraljevino Italijo.

Svoje mišljenje izražajo pri patrijotičnih dogodbah v naši in v italijanski državi, in sicer s čini, ki spravljajo imetje in življenje

naša nevošljivka v njeno srce.

— Tudi jaz prav dobro poznam tvojega zaročenca, reče ji odvažno, zato pa ti ne morem izraziti svojega veselja do te zveze, ampak moram te le obžalovati.

— Govori natančneje, draga Lujiza, jaz te ne razumem, prosijo Marija. Zakaj bi se i ti z menoj ne veselila?

— No, ker vprašaš, povem ti, da Valentin ne preživi jednega leta, kajti slisala sem od našega zdravnika, ki zdravi tudi nega, da ima sušico. Ako ti umrje kot mož, čutila boš z njegovo izgubo neizmerno žalost in tugo. Tako ga pa vsaj lažje pozabiš.

Te besede segle so Mariji do srca. Prihodnja noč ni mogla zatisniti oči, kajti premišljevala jih je vedno in vedno. Konečno prišla je do sklepa, da: Lujiza ima vendar le prav — in že drugi dan odposlala je Valentinu odslavno pismo, k bratu se pa ni vrnila več. Ubogi Valentin! Ta udarec mu je umoril srce. Odslej je občeval z ljudmi, kakor poprej, kazal se je sicer vedno veselega, a v notranjosti glodal mu je črv žalosti bolj in bolj. Konečno je začel tudi videzno veneti in sicer tako, da je moral opustiti službovanje in pre-

miroljubnih državljanov v nevarnost.

Mej navadne demonstracije spadajo petarde in razširjanje revolucionarnih tiskovin. Mej slednje spada v prvi vrsti list „L' Eco dell' Alpi Giulie“, ki se sicer tiska v Milanu, pa se smatra za domače glasilo in katero izlaja „Circolo Garibaldi“ v Trstu.

O priliki desetletnice usmrtenja Oberdanka, torej l. 1892. v noči od dne 27. na 28. septembra, razširjala se je v Trstu podoba Oberdanka z nadpisom „Guglielmo Oberdank“ in s podpisom „Circolo Garibaldi di Trieste“. Še večje število teh podob se je v Trstu razširilo v noči od 19. na 20. septembra 1892.

Redarji so to noč zasačili dva mladeniča, ki sta take podobe prilepljala na sprednjo stran velike vojašnice. Pri enem našli so redarji 35 takih podob in izvod spisa „Canti della patria a Guglielmo Oberdank“. V prodajalnici jednega teh prijetih mladeničev našli so redarji drugi dan 380 takih podob in zemljevid, na katerem so bili Trst, Istra in Trentin zarisani kot del kraljevine Italije. Zasledili so in našli prepovedane knjige in spise.

Za to pravdo je bilo zadnji hip delegovano porotno sodišče Graško, iz česar se vidi, da c. kr. drž. pravdnistvo Tržaškim porotnikom ni zaupalo. (Konec prih.)

Deželni zbor goriški.

VII. seja dne 30. januarja ob 5½ uri popoldne.

Ko se potrdi zapisnik poprejšnje seje, spregovori predsednik naslednje besede:

„Predno se lotimo obravnav današnjega dnevnega reda, poročati imam žalostno vest.

Uteraj smo spremljali k zadnjemu počitku zaslužnega deželnega uradnika Frana Zepića, kateremu je bilo izročeno vodstvo slovenskega oddelka deželne kmetijske sole. On ni bil mož, koji bi se bil hotel svetiti, niti se ni ponašal z veliko učenostjo; a imel je jako zdravo razsodnost in praktično zvedenost v kmetijstvu, vsled česar je mogel v zadovoljnost svojih predstojnikov voditi zavod, ki je bil zaupan njegovi skrbi in kdorkoli je obiskal šolsko kmetijo, prepričal se je lahko o tem. — Vabim Vas torej, gospodje, da mu posvetite zadnji tužni pozdrav in da ustanete v znamenje sožalja.“

Vsi poslanci ustanejo.

Dve novo došli peticii se izročite dotičnemu odseku.

Na to je podeljena beseda poslancu grofu Alfredu Coronini-ju, da stavi do vladnega zastopnika interpelacijo zastran vipavske železnice. (Interpelacija je ponatisnjena na prvi strani današnje številke).

Gosp. vladni zastopnik pravi, da hoče to interpelacijo predložiti visoki vladi.

Na to se jamejo razpravljati — ali rečimo bolje, citati poročila o predmetih dnevnega reda.

Poročevalec dež. odbora dr. Pajer.

Potrli se načrt postave zastran opustitve dolenjske županije. Po tem načrtu ima dolenjska županija v svoji sedanjosti sestavi nehati in ustanoviti se imati novi županiji dolenjska, koja bo obsegala samo dolenjsko davčno občino. — in pa kožbanska, zložena iz kožbanske in merniške davčne občine.

seliti se v mesto. Bil je trdnega prepričanja, da tu zopet okreva. Toda božja previdnost sklenila je drugače. Pretekla so štiri leta — Valentinu se zdravje ni povrnilo. V tem času bilo mi je prihično obževanje z njim. Pritoževal se ni nikdar: in kar je obendovanja vredno bilo pri njem, je to, da ni zinil nikdar žal besede o svojem bližnjem, če tudi je dobro vedel, da je dotičnik vreden graje. Vsakokrat, ko premišljujem ta blagi njegov značaj, spominja me vest: Pustnema! ga, ako hočeš sniti se z njim v boljši prihodnosti.

Ker ni mogel v tem času radi bolehnosti nikake službe opravljati, mu je denar pošel. O kam naj se obrne sedaj? onemogel človek brez vsake zmožnosti? Kani drugam, kakor v bolnišnico? Tudi Valentin storil je tako. Pa tu ni bil dolgo. Ko ga jedenkrat obiščem, ponudi mi svojo vsehlo roko v prijazen sprejem, in to — zadnikrat. Drugi dan že rešil ga je Bog vsega trpljenja. Mrtvo truplo njegovo okroževale so vsakovrstne lepe in prijetno dišeče cvetlice v znamenje, da se je tudi njegovi duši „dolina solz“ spremenila v nebeski raj.

Zbor odobri ta načrt postave tudi v zadnjem branju.

Poročila pravnega odseka.
Isti poročevalec. Prošnja zdravniške zbornice goriske, da sme v svojem pečatu imeti grb naše poknežene grofije, odstopi se deželnemu odboru, da jo pošlje c. kr. vladi za ugodno rešitev.

Poročevalec Čerin čita precej obsirno poročilo o prošnji g. Antona Križnič-a, načelnika prostovoljne požarne straže v Kanalu, naj deželni zbor se v tem zasedanju sklene postaviti, vsled katere bi bila zavarovalna društva proti ognju primorana donositi k stroškom gasilnih straž, kakor tudi podpirati ubožne občine za napravo gasilnega orodja.

To vlogo odstopi zbor po odsekovem predlogu deželnemu odboru z nalogom, da napravi potrebne prizvedbe in potem že v prihodnjem deželnozbornem zasedanju predloži načrt zakona, zadevajoč vpeljavo davka na zavarovalna društva zoper ogenj v korist ustanovitve požarnih straž po občinah poknežene grofije in v podporo že obstoječih, kakor tudi, da se olajšajo občinam stroški za napravo in ohranitev potrebnega gasilnega orodja.

Poročevalec finančnega odseka baron Locatelli. Potrli se proračun glavnega zaloga za uboge za leto 1894.

Poročila peticijskega odseka.

Poročevalec Venuti. Podeli se podpore po 100 gld. 18 vseučilišnikom, dvema pravnikom pa po 60 gld., da napravita zadnje državne izpite. Nekatero prošnje manj potrebnih visokošolcev, ali takih, ki niso priložili dokazil o dosedanjih uspehih, so zavrnjene.

Poročevalec Kocijančič. O prošnji Jakoba Faina, učenca više obrtniške šole v Trstu, za podporo prestopi zbor na dnevni red; enako tudi o prošnjah podpiralne zaloge za bolne visokošolce in društva „Mensa academica“ na Dunaji, o katerih poroča poslanec dr. Lisjak, in slednjič dovoli dunajskemu dijaškemu društvu „Asylverein“ 50 gld. podpore.

S tem je končan dnevni red. Predsednik priporoča se odsekom, naj ročno končajo svoje naloge, da pripravijo gradivo za prihodnjo sejo, katere danes se ne more napovedati.

Domače in razne novice.

Priporočila vreden list. — Na Dunaju je začel izhajati krščanski dnevnik v nemškem jeziku z imenom „Reichspost“. Na čelu mu stoji najodličnejši nemški katoliški možje in voditelj krščanskega gibanja proti židovskemu lažliberalizmu in kapitalizmu. — List se prav goreče poteza tudi za nas Jugoslovane, katere hoče podpirati na vsej trti njihovega bojevanja nasproti narodnim nasprotnikom. Zlasti o razmerah na Primorskem je priobčil že več jako krasno pisanih člankov in dopisov iz Gorice, Trsta in Istre. Posebno lepe dopise priobčil je iz Gorice, v katerih siba naše nasprotnike prav hudo, a povsem po zaslugi. Doselej je govoril o vseh važnejših pojavih na Primorskem in to v takó odločno slovanskem duhu, da si boljše dopisov ne moremo želeli.

Marsikomu utegne biti znano, kakó težko je spraviti Jugoslovanom prijazne dopise v velike nemške liste. Niti praška „Politik“ ni hotela sprejemati včasih jako krotkih poročil o naših razmerah. Zatò moramo biti veseli, da je na Dunaju začel izhajati upliven dnevnik, ki si je postavil za nalogo, braniti tudi enakopravnost slovanskega prebivalstva na jugu države. Članke, katere bo priobčeval ta list o naših odnosanjih, bodo s pazljivostjo čitali najvišji krogi, kajti znano je, da list govori v imenu velike politične stranke, kateri stoji na čelu najuglednejši konservativci in protisemiti.

Ako pa ta list takó zagovarja naše težnje, je pač tudi sveta dolžnost naša, da ga podpiramo. Naša društva, ki naročajo nemške dnevnike, ne smejo prezreti „Reichspost“. V kavarnah zahtevajmo „Reichspost“. Zlasti pa priporočamo naši častiti duhovščini na deželi, da bi si naročala ta list mesto „Vaterlanda“, ki ni več to, kar je bil nekdanj, in ki ni več vreden naše podpore. Najboljša nemška duhovščina je obrnila, „Vaterland“ hrbet ter z veliko oduševljenostjo zlagala ti-sočake za ustanovitev nove „Reichspost“ — ali naj bo slovanska duhovščina še vedno zadovoljna s kimavcem, v čudnih službah stoječim „Vaterlandom“?

„Reichspost“ stane za celo leto 16 gld. Upravištvu se nahaja VIII. Josefstädterstrasse. 14.

Mnogo gospodov je dobilo nekoliko številka na ogled. Upamo, da vsakdo, kdor ima kak drug nemški list, si naroči raje „Reichspost“, ki prinaša najnovejše vesti z Dunaja, ker izhaja zvečer in pride drugo jutro z brzovlakom.

Radodarni doneski. — Za „Slogine“ zavode so došli v zadnjih 14 dneh sledeči darovi:

Županija Kamnje 10 gld. — Pri volitvi v Vrtovinu zložili -starešine 4 gld. 70 kr. — Preč. g. Štefan Kerkoč v Lokavcu 6 gld. — Preč. g. Ant. Berlot na Vogerskem 6 gld. — Preč. g. Jož. Golja v Kozbani 5 gld. — Preč. g. Jož. Poljšak v Prvačini 5 gld. — Č. g. Andrej Mesar na Livku 4 gld. 90 kr. — Gosp. dr. J. Tušar, dež. sod. svet. v Rovinju, 5 gld. — Gosp. Janko Savnik, poštni uradnik na Dunaju, 1 gld. — Gosp. Karol Mlekuz učit. v Višnjevku je poslal 2 gld., katere je zložila vesela družba v Kristančičevi krčmi. — Po volitvi novega županstva v Gorjanskem 16 t. m. so zbrali 6 gld. 80 kr. — Gosp. F. F. 20 kron. — Znani pridni nabiralec g. Alojzij Makovec na Brjah zbral pri Petru Lazarju o priliki častitljanja odlikovanemu g. Tomažu Jugu v Solkanu med rihemberškimi brejskimi lovci 2 gld. 75 kr. in pri general-adjutantu na Brjah tri osebe iz treh stanov 3 krone. —

Preč. g. M. Kocijančič v Ročah 4 gld. 60 kr. — Pri sestavi odbora „Solkanske Čitalnice“ zložili odbojniki 2 gld. 50 1/2 kr. — Iz Cerkna smo dobili 6 gld. — Gosp. Fr. Gruden na Nabrežini poslal 2 gld. 85 kr., katere je zložila vesela družba. — Gosp. Jos. Prinzig v Gorici 2 gld. — Gosp. Andrej Kocijančič, veleposelnik v Podgori, 5 gld. — Ženska podružnica sv. G. in M. v Gorici je darovala od dohodkov jesenske veselice 20 gld. — Gosp. Fr. M., zidarski mojster, je daroval zaslužen znesek v Slogini soli 2 gld. 30 kr. — Gosp. Rožanec Sim. v G. 1 gld. — Gosp. prof. Bežek Viktor v G. 1 gld. — Gospod Anton Koren v G. 1 gld. — V pušici krčmarja g. Petra Birsar v G. bilo je zopet 2 gld. — „Šimrenc“ prinesel za g. Ido in Emo St. ter Luc. Gr. 3 krone, katero so zložile o priliki pobratimije na sv. Silvester.

Za otroški vrt v Ločniku: Č. g. Andrej Znidarčič v Gradnem 1 gld. — Preč. g. Jož. Golja v Kozbani 1 gld. — Č. g. Fran Pavletič 1 gld. — Č. g. Jož. Vidmar, kapl. v Biljani 1 gld. — Preč. g. Lovr. Juvaneč 1 gld.

Vukasović v Srbiji ostanek naročnine 3 gld. 08 kr. za tisto revico v Ločniku, ki je izgubila očinsko podporo, ker je poslala sina v slovensko solo.

Tako je slovensko rodoljubje! Bog ga živi in ohrani!

Nova založnica piva. — Gosp. Ivan Kavčič, narodni trgovec na Kurnu v Gorici, je prevzel založbo Dreherjeve pive, katere se je zadnja leta jako prikupila zlasti v naših hribih.

Okrožno sodišče v Rovinju. — Mesto predsednika temu sodišču je zdaj prazno in za kulisami se vrše prav zanimivi boji, kdo naj bi bil imenovan na to važno mesto. Znano nam je iz povsem zanesljivih virov, da pred kratkim časom je imel največ upanja naš državni pravdnik g. Canevari; toda ta kandidatura je padla, ker imenovani gospod ne razume hrvaškega jezika, kateri mora predsednik onega sodišča vendarle poznati. — Za njim so merodajni krogi mislili na nekoga Slovenca, katerega so pa onemogočili nam nasprotni uplivi. — Zdej se največ govori o gospodu, ki je po rojstvu Hrvat, je služboval večinoma v Istri in tudi v Rovinju ter pozna dobro tamošnje odnose. Ta gospod je svetovalec deželnega sodišča v Gorici gosp. Ambrož Flegar, ki je s svojim službovanjem v Gorici merodajnim krogom dokazal, da bi jim lahko izborno služil kot predsednik najvišjemu sodišču v Istri. Italijani bi se ne upirali imenovanju, ker ga poznajo zlasti iz Vodnjana, kjer je dokazal, da ni takó grozovit italijaniziralec, kakor ga je „Istria“ razupila, ko so ga Hrvatje kandidovali v deželni zbor l. 1883. Ob enem bi pa istrskim Hrvatim veljal kot imenitna koncesija, za katero bi morali vsi od prvega do zadnjega na kolenih zahvaljevati nam Slovanom toli naklonjene merodajne kroge. In takó bi bilo vstrčeno na vse strani. — Nam goriskim Slovincem bi bilo neizrekljivo žal za to veliko izgubo, ker res ne vemo, kdo na mesto njega naj bi potem vodil kazenske obdavnave proti „Soči“, „Rinovamentu“ ali v takih sluča-

jih, kakoršen je bil podgorski pri predzadnji poroti. Ali ker je ni izgube, ki bi se ne dala nadomestiti, goriski Slovenci polagoma morebiti vendarle pozabimo, da so se visoki krogi tudi nas nekaj časa usmili in kot narodnostno koncesijo poslali ga za nekaj časa sem gori v našo solčno Gorico.

Maskarada „Sokolova“ se zares razvija v pravečo veselico, kjer pusta pokopuje. V dokaz naslednji brzjavici, kateri so došli zadnje dni pod naslovom:

Hong-Hong: Od tu pride „državni pravnik“ v popolni uradni uniformi.

Iz Sicilije: Vem, da pri Vas je bolje, učim se pridno slovenski, da Vas obiščem v slovenskem jeziku. Udani

„Caramel“. Budapesta: Čujem, da cela tolpa cigánov hoče pridreti k Vam — torej pazite.

Pozdravlja Vas župan.

Drugi n- znanil pa ne smemo priobčiti, ker so se dotične osebe iz dotičnih krajev, dotično podpisale, da bi vsak dotičnik, ki bi dotično vrsto bral, dotične osebe poprej poznal, predno bi dotične maske na dotično maskrado prišle.

Na znanje: Vabila se razpošiljajo. — Kdor ga po neljubi pomoti ni prejel, naj se oglasi pravočasno na odbor.

Udije dobivajo „Vabila“ z društvenim pečatom zalej, neudje pa dobivajo Vabila na ime in imajo samo isti vstop, na katerih ime se glase. — Kdor bi se rad udeležil, naj se oglasi v „Goriski tiskarni“ za ustopnico — ali vabilo, ker brez nje nikdo ne bo mogel vstopiti. — To na znanje vsem neudom, da si pravočasno priškrbijo vstopnice.

Vstop za ude je 50 kr. — Za neude 1 gld. Otroci so izključeni. Nemaskovani plačajo se posebej globe 20 kr. Globe so oproščeni samo gospodje v uniformi in garde-dame. — Soproje in hčere udov so proste vstopnice; vse druge plačajo 50 kr.

Na svidanje v torek.

Iz Tolmina smo dobili obsirno pismo, v katerem se prav drastično popisuje poluj-sljivo vedenje nekaterih tamošnjih privandran-kih kulturonošcev. Stvar je takó skandalozna, da je v postenem listu ni mogoče niti od daleč omeniti. Svetujemo pa Tolmincem — da bi začeli bolje varovati narodno čast in postenje proti takim usiljivim tujeem, ki me-nijo, da mora naš lepi Tolmin in naše poš-teno ženstvo služiti le njihovim živalskim (da ne rečemo po Maranijevo bestialnim) nagonom, in da v to svrhu postavijo svoja društva in sploh vse javno družbinsko živ-ljenje na čisto narodna tla ter pokažejo takim drzovitežen, ki skrunijo gostoljubnost, naša narodna svetišča in z dobrim mač-kom na hrbtu — pot iz postenih slovenskih društev v kak njihov — casino.

Iz Tolmina, 29. jan. — Začetkom decembra se je vendar po več letih otvoril nov most „v Vodeli“ na skladovni cesti Tolmin-Sv. Lucija. Te slavnosti so se udeležili na-čelnik cestnega odbora g. L. Cazafura, za-stopnika vlade okr. komisarja g. I. Cumar in g. dr. I. Lippert, voditelj stavbinskega urada inženier g. Mahnič in drugi. Izpolnila se je iskrena želja tukajšnjega prebivalstva res pozno, po petih letih, odkar se je zrušil stari most. Kdo je temu kriv, da smo mi in naša živina toliko časa vozili in trpeli po začasnó napravljenem lesenem mostu in strmi cesti, nočem razmotrivati; kajti pri nas se dobro vé, kje so bile glavne zapreke hitremu po-pravljanju oziroma gradenju novega mosta. —

Veseli smo sicer, da se je nov most postavil, nikakor pa ne moremo biti veseli, kako se je izvršilo grajenje novega mosta. To moramo odločno grajati v svesti si, da nam vsakdo pritrdi, ki si ogleda novi most. Da izrekamo svojo grajo, nimamo le pravice, ampak veže nas sveta dolžnost, opozoriti na napake, ki se tičejo občne o ko-risti in ki se delajo z našimi denarji. Glavna napaka tiči v tem, da se je most veli-ko prenzisko sezidal in ni veliko višji od starega tudi pod državnim nadzor-stvom leta 1853. zgrajenega mosta. Vsa poprava imela je namen, odpraviti na obeh straneh klanca, s tem pa se ni to nika- kor doseglo. Zopet trebalo bode iti

navkveber na obeh straneh in osta-nemo zopet pri starem. Potrositi bo treba v sedanjih slabih letinah visoke davke tako težko plačujočemu kmetu v pokritje stroškov nekaj tisočakov — in zakaj? Da ostanemo skoraj pri tem, pri čemur smo bili že prej.

Pravijo sicer in se izgovarjajo prizadeti krogi, da se odpravila klanca, ko se na obeh straneh napravijo zareze. Mi pa nismo tega mnenja, ker vzlic globokih zarez ostaneta vendar le klanca. Koliko bo pa to stalo? Zopet lepo svoto; posebno pa zato, ker je na eni strani trdo kamenje, čegar odstranje-vanje ni tako ceno, kakor si kdo do-mišlja. Nam se dozdeva, da bi se bilo manj potrosilo, ako bi bili napravili mostu večji obok in ga zvišali, kakor pa toliko ma-terijala odpravljati. Imelo bi bilo to dvojno korist, za splošni promet in mošnjike nas davkoplačevalcev. S tem bi se bilo popol-noma odpravila klanca in bi se ne stavljalo prometu po zimi nikakih ovir, kar se pa zgodi, ako se napravijo globoke zareze. Po zimi hode burja, ki tukaj kaj hudo brlje, na-nakala mnogo snega v zareze in ta valuvljala toliko časa ves promet, dokler se ne iz-kida z mnogim trudom in velikimi stroški nakopičen sneg. —

Na to delo, ki je in bo mnogo stalo in ki ne bo imelo skoraj nikakih koristi, ne more biti nihče ponosnim. Kdo je temu kriv in kdo bi moral biti odgovoren, ne vemo, a to vemo, da se je mnogo trdo pri-dobljenega denarja postrosilo in skoraj nič koristnega doseglo. Tako delo ni sposobno za „spo-menik“! Davkoplačevalci.

Narodne slike. — Te dni je prišel v naše kraje zopet g. Kosta Sever, zastopnik znamenite narodne založnice slik g. Petra Nikolića v Zagrebu, ki je izdal premnogo krasnih slik iz življenja slovanskih narodov, mnogo slik znamenitih Slovanov itd. Čas bi bil, da bi si Slovani le s takimi slikami kra-sili svoja stanovanja; zato svetujemo imovi-tim rodoljubom, da porabijo to priliko in si naroče narodnih slik posredovanjem imeno-vanega gospoda, ki ima od mnogih slik po-jeden vzorec seboj.

Hrvaške novice. — Hrvaški listi prav pridno zbirajo radodarne doneske za istrsko družbo sv. Cirila in Metoda; doselej so izka-zali že prav odlične svote. — V tem činu se prav krasno kaže tista edinstvo, tista medse-bojna podpora, ki je neobhodna potrebna, ako hočemo zmagati nečedne nakane svojih tisočletnih tlačiteljev.

— Tudi za „Starčevičev dom“ dohajajo vsak dan darovi v tolikem številu, da je sam odbor ves iznenaden vsled tolike požrtvovalnosti hrvaškega naroda, ki dokazuje s tem činom, kakó visoko zna ceniti svojega odličnega sina, dičnega Starina dr. Ante Starčeviča.

— V deželnem zboru (v saboru) se vrše včasih kaj ostre razprave med vladnimi kimovci in združeno opozicijo. Opozicijski poslanci so razvili jako živahno delavnost in oglašajo se pri vsaki možni priliki, ostro ži-gosajoč madjaronsko politiko in gospodarstvo.

Zahvala.

Potrtega srca zahvaljujem vso častito gospodo, prijatelje in znance, slavni deželni odbor in deželne zavode, ki so v ponedeljek spremili najinega ljubljeneega soproga ozi-roma očeta

Fr. Žepiča, začasnega vodje slovenske deželne kmetij-ske šole

k večnemu počitku in nama takó lajšali naj-bridkejšje trenutke najinega življenja. Presrečna hvala dalje sl. deželnemu odboru in kmetij-ski družbi za darovana venca, presrečna hvala vsem, ki so nama na katerikoli način skazo-vali svoje tiho sočutje.

Angela Žepič r. Zazola, soproga. Mici Žepič, hči. V Gorici, 30. jan. 1894.

Teodor Slabjanja

*srebrar V GORICI Görz ulica Morelli 17

se preporeča preč. duhovščini za napravo cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenin: kot: monstrance, kelihov, itd. itd. po najnižji ceni v najnovejših in lepših oblikah. Stere reči popravim ter jih v ognju posrežem in pozlatim. Da si zamorejo tudi menj premožne cerkve o-misliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji prečast. p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stavlili. Ilustrovani cenik franco.